

Matajur

GLASILO BENEŠKIH SLOVENCEV

Lit. 20. — VIDEM, 16. - 29. FEBRUARJA 1952. Leto III. — Štev. 53
UREDNIŠTVO in UPRAVA via Mazzini, 10 - Videm - Udine Naročnina: letna 400.— lit, 6 mesečna 200.— lit.

Naša demokracija

Tistemu časopisu, ki se je kar na lepem začel zanimati za Beneško Slovenijo in trdi v nekem svojem članku, da se morajo brigati zanjo ne samo komunisti, ampak tudi demokratje, gotovo prija pisati neumnosti. V njem trdijo, da je treba odvzeti italijanskim šovinistom še edino orožje, ki ga imajo proti ljudem, kateri se borijo za pravice ljudstva v Beneški Sloveniji: češ, da so ti ljudje komunisti.

Tisti vojniki, ki so pri volitvah prenašali stran pred terorjem in volili za svoje kandidate, niso imeli namena, da bodo pri tem volili komuniste ali pripadnika kakšne druge stranke, ampak so videli v njem samo beneško-slovenskega kandidata, ki je živel neposredno sredi trde realnosti domačih razmer; ker jih pezna že od rojstva.

S svojo trditvijo, da hočejo iztrgati iz rok italijanskim šovinistom še zadnje orožje, torej nimajo drugega namena, kot sejati razdor med veneske slovence. Naš časopis je že od svoje prve številke zavrnil slenersko opekovanje in čunek, ki bi ga lahko njegovi nasprotniki uporabljali proti njemu. In v resnici se je njegovo napovedovanje tudi uresničilo.

Mi smo že takoj v začetku poudarili, da ne zastojamo nobene stranke, ampak smo samo ljudje, ki so odločeni boriti se za pravice ubogega ljudstva, ki prebiva v Beneški Sloveniji in ki je po svojem izvoru in po jeziku slovensko ter se mu mora zato priznati njegove pravice in izboljšati tudi njegovo gospodarsko življenje. Nič drugega. Jasno in neovčljivo smo povedali, da med nami ne sme biti nobenega strankarskega razlikovanja, ker strankarska politika služi samo za razdor ne pa za slogo.

V antifašističnem tisku, kolikor ga je še ostalo v Italiji, se še vedno poudarja potrebo po združitvi vseh antifašističnih sil v enotno fronto, ki se je tako učinkovito izkazala za časa osvobodilne borbe. V našem izjemnem položaju moramo tudi složno delati za naš skupni cilj in če italijanski antifašisti še vedno čutijo potrebo po složnem nastopu proti nevarnosti neofašizma, in še vedno čutijo potrebo za nadaljevanje borbe, je taka stoga še toliko bolj važna za nas, ki moramo braniti ne samo to, kar smo dosegli, (kot je primer italijanskih antifašistov), ampak si moramo celo šele priboriti našo pravico do svobode, ki nam pritiče kot manjšini v okviru italijanske ustave.

Kdor se hoče torej boriti za zmago naše pravične stvari, ne sme začeti s političnimi vprašanji. Zato ponavljamo, kot smo že rekli pred dvema letoma, da moramo ostati združeni. Okrog »Matajura« se združijo najboljši sinovi naše dežele, ne glede na njihovo politično prepričanje. Pri vseh teh pa je potrebna ena stvar: Zavedati se morajo pravic našega ljudstva in trdno morajo biti odločeni boriti se za njihovo dosogo v okviru italijanske ustave.

Tu ni torej nič sektaškega, nič protipostavnega ali strankarskega. Demokracija je stranka svobode. Vsi smo za svobodo. Vsi smo proti samodržstvu, proti fašizmu, ki odreka svobodo ljudstvom. Toda svoboda ni nekaj, kar nam je lahko darovano: Boriti se moramo zanjo dan za dnem. To so dejstva, ki nam jasno pokažejo, da so demokratje samo tisti, ki se borijo za tako svobodo. Mi se borimo za tisto pravno avtonomijo, ki je predpogoj naše svobode. In kdor hoče biti demokrat, naj se pridruži tej naši borbi brez strahu, saj je prostora za vse in borba obeta biti trda, dolga in težka.

Samo Beneška Slovenija je prav

V začnjih časih smo imeli priliko slišati, da italijanskim nacionalističnim krogom ni po godu ime naše dežele -- Benečija ali Beneška Slovenija. Trdijo namreč, da se si to ime, katerega so oni preoblikovali v »italianissime Valli del Natisone«, izmislile slovenske partizanske enote za časa narodno-osvobodilne borbe, ker so hoteli s tem spremeniti značaj Beneške Slovenije. Tako in podobno govoričenje sro lahko slišali tudi ob procesu proti furianskim Garibaldičincem v Lucchi in Bresci.

Pri zaslišanju teh obtožencev so vsakega vprašali kje je bil v času N.O.B. in če so slišali odgovor »nella Benečija« so nekateri zastopniki civilne stranke z očitajočim in povzdignjenim glasom poudarili: »Glejte, še danes si črnoje imenovati to italianissimo deželo s tistim imenom, ki so ji ga navzdeli tujci« (sic). Taka opazka je kajpada obtoženca spravila v zadrego, kajti vsakdo, ki se je nahajal v Nadiški dolini je vedno slišal od tamkaj bivajočih in tudi od drugih ljudi, da se ta zemlja imenuje Benečija ali Beneška Slovenija.

Italijanski nacionalisti so proti temu nazivu Beneška Slovenija samo zato, ker je slovenski in ker priča, da so njeni prebivalci Slovenci. Ne vemo pa zakaj jih toliko boli to ime prav zadnje čase, ko pa so ga pri nas rabile vedno vse oblasti, zlasti šolske ali cerkvene.

Pred nami leži »Katoliški katekizem«, tiskan leta 1928, torej v dobi ko je vladal fašizem. Na prvi strani te knjige beremo v latinščini: »Quarta haec, ali-quantulum immutata nostri venetis slovenici catechismi editio...«, kar pomeni v slovensščini: »pričujoča četrta, nekoliko prenovljena izdaja našega beneško-slovenskega katekizma«. Torej beneško-slovenski katekizem je služil za slovensko prebivalstvo Benečije. To ime ni tu-

je, kot je za domačine tuj naziv »italianissime Valli del Natisone«, ampak ga je vzdelo ljudstvo samo že zdavnaj, še takrat, ko italijanska država sploh še ni obstojala.

Franc Musoni, znani učenjak in opisovalec Beneške Slovenije, je pisal »Usi e costumi degli Sloveni Venetici (šege in navade Beneških Slovencev) in je v tej razpravi nobesedno takole povedal: »Si chiamano così perché questo è il nome che si danno da se stessi e anche viene pure dato a loro dagli Sloveni transalpini: po slovensko se glasi: imenujejo se tako, zato, ker so si to ime (Beneški Slovenci) sami dali in tako jih imenujejo tudi Slovenci onstran Alp.«

Takih in podobnih dokazov imamo rešeto in zato ne bo uspelo nikomur, da bi potvoril ime naše dežele. Vzemimo primer še iz vsakdarje govorce: Furlani poznajo Beneško Slovenijo samo pod imenom »Sclavaries«, kar pomeni Slavija ali Slovenija in tudi zanje je tuje ime »italianissime Valli del Natisone«. Zatorej je ves trud italijanskih raznarodovalcev zaman. Ni mogoče spremeniti etničnega lica naše zemlje, ker je bila in je obljubena s slovenskim prebivalstvom. Benečija ali Beneška Slovenija je najzapadnejše ozemlje kjer bivajo Slovenci in sega od Režije do drijce; meri približno 600 kvadratnih kilometrov. Beneška Slovenija je ime, ki so ji ga dali tamkajšnji Slovenci sami že v času, ko je ta dežela spadala pod Beneško republiko, ki jih je tudi imenovala »Veneti Slovenici« -- Beneški Slovenci.

Podelitev živine našim vasesm

Pokrajinski inšpektorat za poljedelstvo, s soglasjem višemske trgovske zbornice, je omogočil nakup nekaterim občinam Beneške Slovenije več glav goveje živine proti plačilu na obroke. O tej zadevi smo že enkrat razpravljali in povedali, da bi se pri nas lahko gojilo več živine, ker imamo dovolj krme. Ker so hile naše gorske vasi, posebno pa živinoreja, tudi močno prizadete za časa zadnje vojne, smo mislili, da bo podeljeno tem krajem več živine, kot je bilo tudi obljubljeno in pod bolj ugodnimi pogoji. Do danes je bilo napravnih škodi, ki so ju urpeli kmetje, dodeljeno zelo malo živine. Občina Sv. Peter Slovenov je prejela samo eno kravo, občina Sv. Lenart štiri, občina Srednje deset, občina Podbonesec osem, občina Torjan osem,

Kralj Jurij VI. umrl

Dne 6. februarja t. l., je v zgodnjih jutranjih urah umrl v Londonu angleški kralj Jurij VI. Umrl je nenadoma, star komaj 56 let. Naslednica kralja je njegova najstarejša hčerka princesa Elizabeta, ki se je ob času očetove smrti nahajala s svojim možem vojvodom Edinburškim v Najrbiju v Afriki. Princesa Elizabeta je bila drugi dan proglašena za angleško kraljico in z njo vlada zadnji član dinastije Windsorjev, kajti njen sinček prestolonaslednik princ Karel nosi ime Mountbatter-ov.

Gospodarstvo propaduje, dajila zvišujejo

Bližajo se nazaj tisti kajti, kot je bilo 1932 leta, če so bili nimar prepričani v družinah tud v tiste, ki smo jim pravilo, da so narbuji bogate, med možam an žen, če mož je pobrau icé izpod kaikuoš za si kupit cigar al' tobak. Zená je bla jezna na moža potle zak' nje mjela s kuom soli kupit.

Mižerja se narašča usak dan vič, dajila se pa zvišujejo. Naši kumeti se od targaio iz ust kos pulente, zak' od kruha se na govori par nas, za jih plačat, zak' drugač na bi mogli rešit njih zemjo od ežatorja, ki usak dua mjesca hoit' terjat gor po naših vratih.

Naša vlada (naš »patrio governo«) se ne pru nič zgame, de bi paršila na pomuoč par taki veliki krizi, ampa naspruotno, usako ljeto nabasa buj velike dajila na naše rámana. Z nam italijanska vlada če nardit na tisto vižo, ku nam pravi stara beneško-slovenska pravca. Sa se jo usi takuo lepuo spomnimo, ku so jo naš te star povjedal an ki prav, de je blu par starim u Austriji an prešeran mledenoč stopu je u edno oštarijo an za-

ču prodajat svoje dušo za adno buču vina. Pred njim je hitro paršu adán lepuo obljeneč gospuod, ki mu je za dušico ponudu buču vina. Puob je blu veseu an začu je pit vino; kar ga je konču pit je poprašu kupac puobove duše judi, ki so bli notar, če je rjes, de kar se kupi konja, gre za njim tud bruzdá? Judje so odgovoril, de ja. Dobró je jau gospuod, jest sem kupiu dušico, takuo imam pravico nest tud teluo. Tist gospuod, ki nje blu drug ku hudič preoblečen je nesu dušo an teluo.

Rauno takuo bi tjel z nam nardit, tist judje, ki so ra vladí. Obedne pomoči al' podpuore našemu gospodarstvu samuo, de bi propačlo an za gospodarstvom bi tjel, de bi propadla tud naša narodna zavest an jubezen našega jezika za, de bi mjel kos kruha od njih.

So pa se zlo zmutil. Naše duše, tuo je naša narodna zavest, mi ji na homo prodal an igro, ki jo djela italijanska vlada z nam na bo pru nič vajala za nas u klješče ujet z lakotjom, za potlé z nam djelat tuo, ki če.

Beg iz revščine

V mesecu januarju t. l. je odšlo v inozemstvo nad 4 tisoč italijanskih delavcev. V Belgijo je odšlo 2.284 rudarjev in 570 njihovih družinskih članov; v Francijo 1.239 ziderskih delavcev, rudarjev, poljskih in gozdnih delavcev in 244 njihovih družinskih članov; v Anglije 570 rudarjev in delavcev drugih poklicev. Med temi emigranti je več stotin beneških Slovencev, ki se vračajo na sezonska dela ali pa se za stalno izseljujejo.

Zgoraj navedeni podatki, ki so jih zbrali v Milanu na »Centro Assistenza« v mesecu januarju, so dovolj jasen dokaz, da vlada v Italiji velika revščina in brezposelnost.

Zakaj je umrl Pelizzo?

V Beneški Sloveniji je umrl človek. Bil je to Pelizzo Ernest iz Maline in o njegovi smrti smo že poročali pred časom med kroniko, brez posebnih pripomb. Danes pa ne moremo kar tako mimo tega dogodka, ker je bila ta smrt skrivnostna in so že hoteli spraviti vso zadevo v pozabo na podlagi nekega zdravniškega poročila, v katerem se govori o smrti zaradi pljučnice. Pritožba

sorodnikov umrlega, ki so jo predložili državnemu prokuristu dr. Frarzu, je to preprečila.

Tudi če je res, da je Pelizzo umrl zaradi pljučnice in da je dobil poškodbo po telesu pri padcu, je potrebno malo natančneje poizvedeti za vzroke pljučnice.

Pelizza so priročili 24 ur v kasarni orožnikov v Ahtnu. V kakšnem stanju je bil v tem času? Ali so ravnali z njim kot s pripornikom, ali pa samo kot z nekom, ki ga hočejo obvarovati da bi se prehladil (kakor so pisali nekateri italijanski časopisi)? V trenutku, ko so orožniki prevzeli tega človeka, so bili tudi odgovorni zanj. V kakšnem stanju je torej bil, ko so ga zopet izpustili na svobodo?

Če je bil tedaj slab, bi morali poklicati zdravnika, da bi ga natančno pregledal. Ali ga niso morda pahnil v kakšen kot v vojašnici, kjer je bil izpostavljen mrazu in ko so videli, da nekaj ni v redu, so se ga rajši enostavno iznebili? Iznebiti se koga pomeni v italijanski birokraciji poslati ga na grbo komu drugemu. S tem se rešijo vsake bodoče odgovornosti.

Končno pa, zakaj so se splon orožniki polastili tega človeka? Če mu je bilo slabo, bi ga lahko spremenili domov, kakor so to storili naslednji dan, potem ko so ga imeli 24 ur v vojašnici. Nikakor ni bilo potrebno, da bi moral prebiti toliko časa v zaporu, preden bi lahko šel domov. Lahko se zgodi marsikaj, ampak v vseh primerih se normalni dogodki razvijajo lahko brez »priporništvá« in neprijetnega zgosteljubja po kasarnah.

Tu postaja zadeva tajinstvena, ne pa kadar je Pelizzo že mrtev, ali ko je zadobil poškodbo. Take vrste pripor je neka popolnoma nenavadnega in verjetno nima primer. V zapor se odpelje samo človeka, ki je zelo pijan in je njegova pijanost tudi nevarna.

In če je res umrl Pelizzo za pljučnico, kdo je zanj odgovoren? Kdo ga je opil in spravil ob zavest? Kdo ga je izročil orožnikom in ga je šele naslednji dan pospremil domov? Kaj pa če je bila pljučnica, posledica zapora, kdo nosi zanj krivdo, tudi če ni imel pri tem kakšnega direktnega namena?

Kdo? Kdo? Vsa ta vprašanja je zastavil v začetku tudi italijanski tisk, ne da bi dobil nanje odgovora. Pač pa se je poskušalo dogodek zmanjšati s tem, da so ga skušali prikazati kot nekaj navadnega, čisto upravnega značaja. V resnici pa bi bilo potrebno, da sodna oblast izda o tem jasno in izčrpno poročilo.

REZIJA

V našem listu smo že pisali o neki malomarnosti, ki jo more videti vsakdo, ki pride v Ravenco...

Ce bivši upravniki naše občine niso hoteli odpraviti te sramote, pripravimo, da se podvizajo današnji...

GORJANI

FLAJPAN-BREG. — U tele naše dvje slovenske vasi, torba za se odcepiti od gorjanskega komunpa ne se poostila tu tele zadnje tjedne...

NEME

CERNEJA. — Hudo je pretresla čjelo našo vas velika nesreča, tikere vitema e bi naš vaščan Danzul Anton...

TAJPANA

PROSNID. — Tu naši vasi imamo štjeri učiteljice. Adna uči u otroškim varcu od ONAIR-ja, dvje učijo u nava-dne škole, ta četarta pa uči u zvičerno školu...

Učiteljica, ki uči u otroškim varcu se piše Lavrsiž Lidja an pravijo, de je doma iz Gorice...

Na navačni školli učije učiteljice Rozina Vera an Mauri Maria, ta parva iz Cedada, druga pa begunka iz Istre...

IZ NAŠIH VASI

voriyo u Lukvico an de na konac mjes-ca naj jim pokaže kulk muorajo plašat.

Učiteljica Zanon Renza, doma iz čedad-ske ckuolice, ki uči na večerni školli ta velike pa je zlo buj draga...

Take so nasteljice romanske kulture, ki so parše u našo vas. One re prizane-sejo niti besjedice, de bi bla po slo-vensko spregovorjena...

AHTEN

PORČINJ. — Dne parvega februarja je blu par nes funeral našega vaščana Turka Evgenija, ki je umar u 77 ljet starosti...

MALINA. — Dne 2. februarja sta stopila pred utar an se obečala zvjestoba za cjelo živjenje naša dva vaščana Trakonja Franc an Del Negro Norma...

SUBID. — Pred dvjemi tjejni je umarla naša vaščanka Gujon Marija u 90 ljet starosti...

BRDO

Prece no če začeti djelati tu naši usi turan. Naši fabricerji an pre Mario no se močno indafarani za to djelo an so se uzeli impenjo, ki turan to ma a narditi tu malo časa...

PODBRDO. — To nje dougo od teá, ki e umar naš vaščan Zef Škarban. Ranek Zef e bi žej dan čas tu špetale, kjer nje so morli par njea toli nič pomati mje-dihni...

MUZAC. — U satotu 26. ženarja so se poručili tu naši usi Gasparo Marilio an Mørkjol Angela. Po poroki so čakali, ki on pridil jih ponje automobil za se peja-ti dou po Laškem...

TAMORJAN

MAZOROLA IN TAMORA. — Usi družinski poglavarji naših vasi so se an dan zbrali za zbrat novega mežnarja. Za mežnarja djelati se se ponudil gospaod Spelat Anton an Makorič Franc...

FOJDA

Nje dugo od tega, ki so tu naših gor-skih useah razdelili nekej krau, ki jih je dau za plačat no mar po ljete za šest ljet, išpetarat od agrikule iz Vidma...

SV. PETER SLOVENOV

U našo vas djelajo nimar lecjone gor mez vič reči, ki interesajo kuo se djela na polju, okul vinjik, okul sadijska drevja, okul žvine...

GOR. BARNAS. — Sadá bomo mjel tud' u naši vasi, ambulaterij u tikjeri bo hodu naš mjeđih usk tjeđn ta bou-ne pregledavat...

POŠTO BUODO NOSIL USAK DAN. Prošešo, ki smo jo nardil zavuj tegá, de pam ne nosijo pošto usak dan je zavela kjek...

AZLA. — Naša mlekarna sadá ima druge možé, ki jo bodo vodli. Takuo so na zadnji sembleji total za novo komi-sijo od katjere imamo zaupanje...

CEDAD

U pandejak so se naši kamunski konsejerji zbrali na konsej an so razpravljali gor mez vič reči, ki interesajo žive-rije an razvoj našega mjesta...

Konsej komunal je tud' zbrau druge kjel, ki boju vodil naš turistični oficij »Pro Civičetec. Potlé so tud' total za ro-vega podsekretarja našga kamuna...

OBVEZNI ŽDRAUNISKI PREGLED. Oficij kamunskega zdravja je dau vje-dit, de muorajo usi tisti, ki majo čistarije, hotele, prodajalne vine, pekarne, mes-rije, mlckarne, butjehe, prodajo sadja u butjehi al' ra placu...

Povjemo, de tisti, ki ra to šu ra zdravniski pregled to štrafn od leca.

SREDNJE

Dne 29. ženarja su o bral na laški ž-rnal »Messaggero Veneto« at doug artik-gor mez tisto manifestacij, ki so jo naše žené nardile ra korseju za vedit kaj buj jasnega zaki Obličanom nejé-o nardit cjeste...

ki so mjel interes za konfužjon nardit. Tuo nje rjes. Naše žené so se same uzele an šlé na kamun. Njeso mjel nabeđnega ramjena za konfužjon djelati, sa so tud' parkazole kar so poslušale kakuo razpravljajo naš možje na kamun...

Obiške žené njeso ble »vittimé čí u tranello«, sa so same vjeđe zaki se je šlo an njih čast je nimar čista, zak' nje-so nabeđnemu ščabega nardile...

PRAPROTNO

Na zadnje seji naših kamunskih pog-lavarju so sklenil, de družinski dauk, za ljeto 1952 se ga je stori plačat tistim družinam, ki so u buoštvu...

ST. LENART

Za večno nas je zapisala naša stara vaščanka Černota Marjuta - Toncova. Pogreb je blu u srčedu 6. telega mjesca...

SKRUTOVO. — Dne 26. januarja je umarla naša vaščanka Križetič Marija u 75 ljet starosti. Ranca Marija je bla nimar dobra an usi judje so jo mjeli radi...

GRMEK

U pandejak 4 febrarja so šli štjeri dje-luci iz našega kamuna u Belgijo. Želi-mo jim puno sreče an zdrauja an de bi se tud' zdravi an veseli varni na njih slovensko rojstro ženjo an z guoršo možno ta pod pasko, ku kar so ši.

PLATAC. — Na zadnji seji sočemu naše zagružne mlekarne, so bili imenovani novi predseđnik an podpredseđnik. Za predseđnika so zbral gospuoda Trušnjaka Cirila, za podpredseđnika pa gospu-đa Vogliča Atilija...

Tročtamo se, de novi voditelji naše mlekarne boju znal dobró napri vodit use opravila, za buošji njen razvoj. PLATAC. — U nečjo 3. telega mjesca se je za večno loču od telega svjeta ši ljeteri Kjabaj Ivan (Vanac po domače). Rarik Vanac je blu pščen človek an dohar djelovac do svoje zadnje ure...

PODLAK. — Ljestošnji zadaji sneg je parnesu puno nesreč med naše judi an med nami nesrečnimi je tud' csemljeni Bledič Gjordan. U soboto 2. t. m. so št otri naši vasi vozil z vlakami po snegu...

LODIC. — Tud Bepino Zdraulic se je ponesreču na snegu. Mladi dečko se je šu smučat na sneg blizu vasi an tle je takuo nerodno padu, de mu je rogota čemparna pokerala u te tanki koščici nad peto...

DREKA

Provincia'ni oficij za djelo je poštu našmu kamunu pismo, ki pravi, de usi tisti djeluci, ki so stari od 22 do 35 let an ki njeso cženjeni, lahko nardijo prošnja za iti na djelo u Avstralijo. Za de bi ble prošnje spartete je potreba, de imajo djeluci mestjer an ta muora bit zapisan na die'ousko bukvico...

DOBENJE. — U soboto 2. tega mjesca smo mjel' novice u naší vasi. Zeniša se je Tomazetič Giga, leči staroga huzji-rovca z gvantam (Kohčija). Poročila je 24 ljetnega Favelič Marjana iz Seučá, ki za dva dni potlé je muoru iti u Belgijo...

PODBONESEC

Na kamunskim prostoru kjer se zbje-rajjo naši kamunski poglavarji nje za-dost kandrej, čeb' mogli se čet mi naši možje. Zattoo jih je vič konsiljerju, ki usak krat, ki pridejo na kamun muora-jo parest sabo tud' kandrejo, al' pa muorajo na noge razpravljat kamunsko opravila...

BRIŠČE. — Dne 2. februarja se je poročila naša vaščanka Birtič Rina. Poročila je Guida Batičeva iz Aže. Mlademu paru želimo puno sreče an vesejá. GORENJI MARSIN. — Družini naših vaščanou Obala Valentina an Medveš Cina se je rodila čeklica, ki na žalost je malo cajta po rojstvu umarla.

SOVODNJE

MASERA. — Misil smo, de trikolori-stom so jim uzeli orožje, zak' jih nje blo an cajt videt hodit okoul z njim. Ampa ni akuo. Se, še ga majó. Samo, de sadá ga daržijo buj skritega. Tuče vje-mo, zak' nje dugo od tuod, de pozno u noči smo čul strejati z bombami, puška-mi an s mitraljeji. Naš judje so se žo ustrašil an vič ku kajšnemu kmetu je žvina zderla iz jaslaha, zak' se je ustrašila strejanja...

Ka čakajo tisti od leca za pobrat oro-žje tistim hudodelcam? Naj hitro se odpravijo iz naše zemje an jih spravi u paražon take ljudi, zak' željá usih nas je za živjet u miru. Smo dost u cajtu uojské poslušal an prenašal strejanje.

MATAJUR. — U telim cajtu narbuj tarpimo zavuj tegá, ki njemamo cjest', posebno ljetos, ki je zapadlo dost snega. Je žej vič ku adán mjesec, de smo zaperti u naših hišah an čekamo, de bi se staju snjeh. Či imamo kjek za prodát an polegnit sude za se kupit jedi, muoramo čakati de marca mjesca. Za našo vas nje nabeđnega, de bi se no malo po-brigu, četud smo t'kaj prašal, de naj se almanj cjesta nardí.

POŠTA

N. S. - OBCINA TAJPANA - Za dose-go vašé podpore se morate obrniti na urad »Opera Nazionale Mutilati e Invalidi di Guerra« - Via del Pozzo, 48 - Videm in tu vam bodo dali vse natančne infor-macije. Ni čelgo od tega ko je prav ta urad sporočil, da se bo gála podpora voj-nim pohabljenecem, ki so brez spodnjih udov in jim nečenje ortopedskih aparatev povzročá škodo na obleki. Podpore čbstopajo v denarju ali v obleki, kakor boste pač navedli v prošnji.

BAUDOUIN DE COURTENAY

Slovenske naselbine v Furlaniji

Novembra leta 1930 je umrl v Varšavi v visoki starosti prof. J. Baudouin de Courtenay, slaven jezikoslovec in filolog, ki se je bavil zlasti s študijem slovenskih jezikov in so ga zelo upoštevali v evropskih znanstvenih krogih. Bil je zelo izobražen in delaven ter je pisal do zadnjih dni svojega življenja. Kot profesor je poučeval na raznih univerzah: v Leningradu, Krakovu in Varšavi, kamor se je po boljševiški revoluciji leta 1918 vrnil in postal honorarni profesor na ponovno tvorjeni univerzi, kjer je poučeval do svoje smrti.

Bil je toomec znamenite francoske družine. Eden njegovih prednikov se je proti koncu XVIII. stoletja preselil na Poljsko in zato je tudi Baudouin de Courtenay bil rojen v Radzyminu dne 13. marca 1845. V življenju svoje čežele je imel pomembno mesto; omenimo naj samo, da je pri volitvah prvega predsednika Poljske republike, pri katerih je bil izvoljen Gabriel Narutowicz, tudi za Boudouina glasovalo kakšnih sto poslancev, čeprav ni bil en sam niti kandidat.

Njegovo znanstveno delo je obsegalo več področij. Podrobno se proučeval slovenske jezike, zlasti poljskega, študiral pa je tudi indoevropske jezike.

De Courtenay je bil med drugimi star znanec Furlanije in torej tudi Beneške Slovenije. Udeležil se je zgodovinskega kongresa, ki je bil leta 1899 v Čedadu ob proslavi tisočletnice znanega zgodovinarja Paola Diacona in je takrat govoril o zgodovini Longobarcev.

Naša Beneška Slovenija se lahko pranaša s tem, da se je zanjo zanimalo mnogo slavni mož najrazličnejših narodnosti: Italijani, Slovenci, Rusi, Čehi, Poljaki, Nemci in Francozi. Med vsemi se je najbolj odlikoval De Courtenay. Ze več let je obračal svojo pozornost na narečja beneških Slovencev. Cesarska akademija v Petrogradu mu je dala na razpolago sredstva za njegova raziskovanja v naši deželi.

Prvič je prišel v Furlanijo leta 1872. Tedaj je prehodil vse doline in gore Beneške Slovenije, da bi na splošno spoznal deželo. Na univerzi v Dorpatu je potem počal poročilo o tem, kar je videl ali slišal. Pri tem omenja nekaj svojih zanimivih doživljajev. Beneški Slovenci v tisti dobi niso bili navajeni, da bi prišel med nje kak študiran človek, razen tistih ki so prišli zaradi sodnih poslov ali trgovine. Zato se jim je čudno zdelo, ko so videli tega človeka, ki je prišel od daleč, hodil od vasi do vasi, spraševal in nekaj iskal. Nekateri so mislili, da je avstrijski, pruski ali ruski vojun, finančni stražnik ali sumili, da je tihotapec, zpet drugi pa so sumili, da je preoblečen duhovnik, ki ga je poslal papež. Ščasoma pa so bili proti njemu bolj zaupljivi in prijateljski, ko so videli, kako dobro se je naučil njihovo narečje.

Daljša časa se je pomudil med Rezijani. Leta 1877 in 1890 se je vrnil, da bi kontroliral in dopolnil svoje zapiske, preden bi jih objavil v posebnem spisu.

med beneškimi Slovenci

Medtem je že objavil članek »O fonetiki rezijskega narečja, opremljeni z besedilom rezijskega katekizma« in leta 1876 je objavil »Nekaj opazk o babiloglasju rezijskih samoglasnikov«. Na mednarodnem kongresu orientalistov v Firencah leta 1877 je de Courtenay med svoje prispevke, ki jih je obrazložil, vnesel tudi slovenska narečja iz Beneške Slovenije.

Ko se je mudil med beneškimi Slovenci, se ni zanimal samo za njihov jezik, ampak tudi za šege in običaje. Zanimali so ga tudi rezijski napevi, ki jih je zbrala zanj gospa Ella de Schultz-Adajevski. O tem svojem delu je podal poročilo v »Slavijanskem Zborniku« pod naslovom »Rezija in Rezijani«.

Leta 1895 je po osmih letih naporega dela objavil v okrilju akademije v Petrogradu 700 strani debelo knjigo z naslovom: »Gradivo za jugoslovansko dialektologijo in etnografijo«, zvezek I.: »O

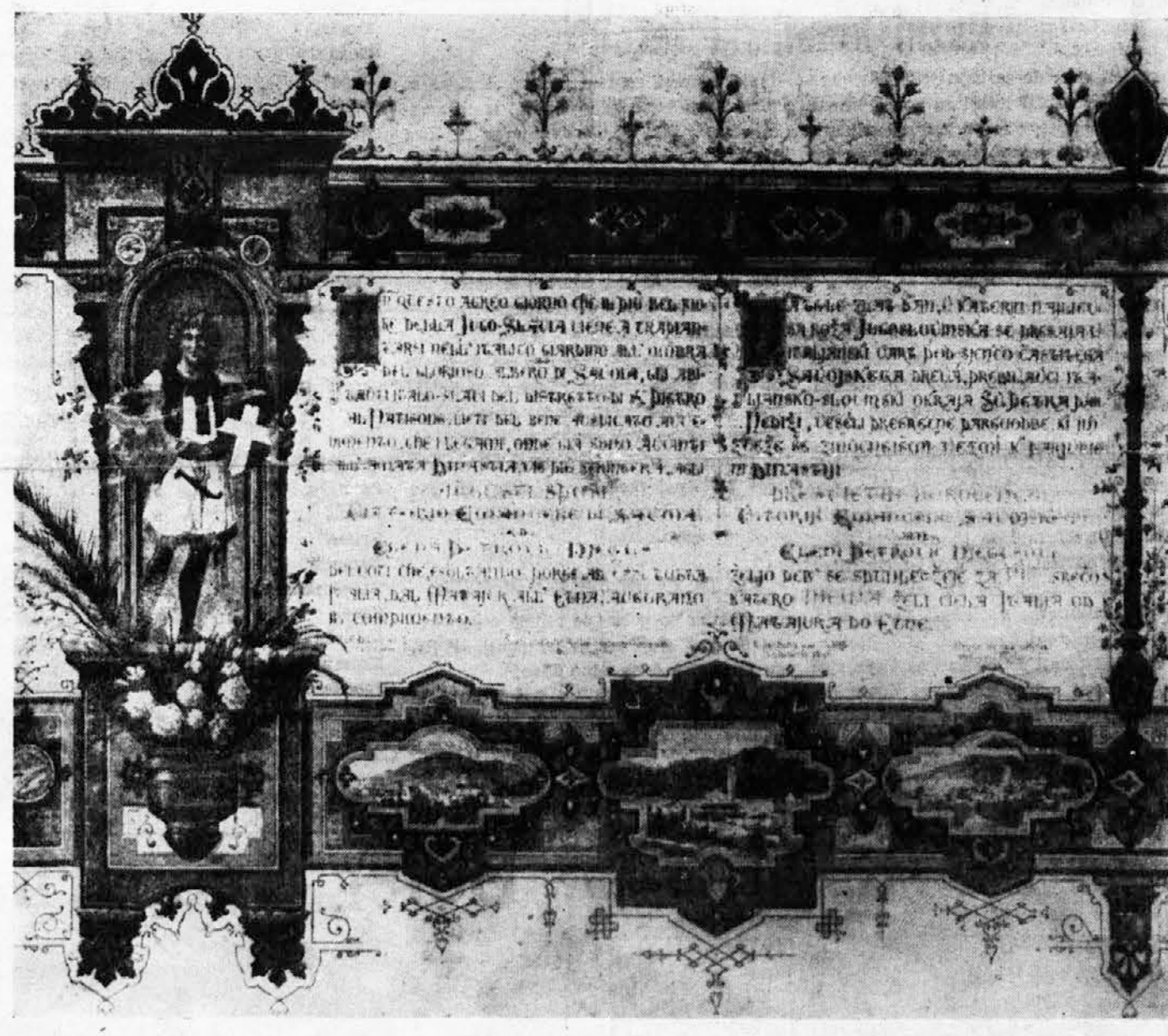
Rezijanih«. Mnogo gradiva je nabral med proučevaleci ljudskega slovstva.

Da bi proučil življenje Slovencev v Terski dolini, je napravil leta 1901 posebno potovanje, o katerem poroča istega leta na akademiji v Petrogradu. Leta 1904 je objavil II. zvezek z naslovom: »Rezijski jezik terskih Slovencev v Severovzhodni Italiji«, v katerih objavlja družinske dialoge, povesti, uganke, verske obrede itd.

V uvodu omenja, da bo morda nadaljeval svoje delo in razpravljati tudi o drugih narečjih v Beneški Sloveniji.

To je v kratkem delo tega slavnega slavista, ki se ni pobrigal samo za to, da točno opredeli mesto, ki pritiče našim narečjem, ampak je na zgodovinskem sestanku v Čedadu leta 1899 oživil pretiliranost italijanskega davčnega sistema, zanemarjenost in žalitev čuta pravice nasproti tem ljudem, katerim se približa italijanska oblast samo kot sodnik, karabiner ali davkar.

Dokument o dvojezičnosti v Beneški Sloveniji

Ko so se za časa Longotardov prikazali v Furlaniji skupaj z Obri tudi Slovenci, se niso naselili samo v tistem predelu, kjer prebivajo še danes, ampak so šli dalje po vsej furlanski ravnini in še preko nje.

Tudi ko so izgubili samostojnost ter so morali priznati frankovsko nadoblast Karla Velikega, so nadaljevali s svojim pohodom v Furlanijo in pogosto menjavali svoje bivališče. Da so se pomaknili še precej onostran Furlanske ravnice, lahko razvidimo iz dokumentov tiste dobe. V »Cronache Venete« nekega Ivana čitamo, ko govori o letu 846... »približno v tistem času so prišli Slovani v Benečijo in zasedli kraj Caprulense (Caorle) ob izlivu reke Livence ter mesto opustošili.«

Karel Veliki pa ni uničil samouprave Slovencev, ki so jo obdržali še dolgo tudi po njegovi smrti. Lahko rečemo, da se je mnogo Slovencev pri teh pohodih odcepilo od svojih skupin, ki so se vračale domov in se naselilo v še nenaseljenih krajih. Tako naseljevanje se je vršilo na tjo, da se celo zgodovinarji v začetku tega niso zavedli. Slovenci so se bavili s poljedelstvom povsod, kjer so našli za

to pripravno zemljo. Seveda so morali ti naseljenci že takoj v začetku priznati gospostvo krajevnih oblastnikov in jim plačevati davke. Tako obstoja dokument iz leta 1039, ki govori o posvetitvi bazilike v Ogledju po patriarhu Poponu. V tej posvetitvi navaja patriarh dohodke kapitlja v Ogledju in pravi, da mu daruje: »najprej gospostvo Meletreto z vsem imetjem in pritlikinami, ki leži v slovenskem naselju s istim imenom itd.« Med drugimi vasi, ki jih je daroval kapitlju, naštetimo še naslednja slovenska imena: Roncha (Ronke), Bicinis (Bičnik), C'aulen (Čauliano), Gonari (Gonars) itd. Najvažnejši med temi vasi je Meletretum, ki se danes imenuje Meletto di Capitolo, pri Palmanovi. Vse ostale slovenske vasi se nahajajo deloma ob cesti iz Palmanove v Codroipo, deloma ob Cornu do Marana.

O ostalih slovenskih kolonijah po Furlaniji nimamo dokumentov, ki bi nam dokazali njihovo starost, vendar pa lahko rečemo, da so tudi one obstojale vsaj od začetka IX. stoletja. Ta naselja so spadala nekdanj pod oblast goriških grofov in so tvorila del okraja v Belgradu (ob Tilmertu). (Konec prihodnjé.)

Nadiška dolina je leta 1896 z velikim slavljem proslavila poroko italijanskega kralja Viktorja Emanuela s črnogorsko kneeginjo Jeleno. Vse vasi so bile dne 26. oktobra tistega leta okrašene s slavoloki in razsvetljene z umetnim ognjem. Na predvečer poroke se je zbrala pred občinskim sedežem v St. Petru Slovenov velika množica ljudi in pri tej ceremoniji so igrali poleg italijanske državne himne tudi črnogorsko. V imenu vseh sedmih občin Nadiške doline pa je prof. Musoni takratni St. Peterski župan, izdelal priručen pozdrav na pergamentni papir kot voščilo beneških Slovencev črnogorski kneginji v slovensko-beneškem narečju in v italijansčini. Ta stari dokument, ki ga tukaj v celoti objavljamo, je dokaz, da so občine Nadiške doline takrat rabile dvojezičnost tudi v uradnih zadevah. S tem so pa beneški Slovenci tudi pokazali, da čutijo krvno vez do svojih bratov Jugoslovancev, iz katerih je izšla tudi bivša italijanska kraljica Jelena.

NA PERGAMENTU PIŠE TAKOLE:

Na te-le zlat dan, u katerim najljeuša roča Jugoslovinska se presaja u italjanski vart pod sjenco častitega Savojskega drevá, prebivauci italjansko-slovinski okraja Sv. Petra par Nedži, veseli parguodbe, ki jih zve-še zmocneišmi vezmi k parjubjeni Dnastiji.

PRESVETLA Poročencan VITORIJU EMANU. U SAVOJSKEMU an

ELENI PETROVIČ NJEGUSOVI željó deb' se spunle žejé za Njih srečo katero Njema želi ciela Italja od Matajura do Etne.

U Sv. Petru par Nedži 24. otoberja 1896. NA imé cielega okraja občinski poglavarij.

MIHA PIJANAC

(Zgodba u podboneškem narečju)

Blizu cjerkve je bla oštarija an u nji rje blo nabadnega, zak' je biu djelunuk. U Benečiji grejo judi samo tu nedejo u oštarijo za kjek pošpilat an za ga popit adno buču ta dobrega vinca. Samo u adnim piču izbe je biu adan mož, imjet je meu nih 50 al 60 ljet. Pred njim na mizu je stau adan fjašk čarnega vina. Možac, ki po imen se je klicu Miha, gledu je mez glaže od oknah lepou uru, ki uone je bla. Pomlad je bla an Miha veseu je biu an zatuo je začeu pjet:

Nimar veséu, veséu nimar bom vince plu dokjer bom žiu.

Zlo je biu ljeper Mihu glas, de se je arstegnu po majhani vaščin. Petelini u kokošnjakah so zakikirikal kar so čul Miha takuo lepou pjet. Majhani otročiči so se rahlo parblizal oštariji an skuoze glaže so začel gledat Miha, ki nimar je plu u piču. Miha je pa drugo začeu:

»Sladko vince piti tuo me veseli, dobre voje biti svoje žive dni!...«

Otročiči so ga le poslušal an se veseli. Pa kar jih je vidla stara oštjerka, kar

uon iz hiše je paršla an jih začela lovit, damou jih je tjela gnat, de se na pohujšajo. Miha je tuole vidu an hitro je paršu uon iz izbe an zauknu za staro oštjerko: »kar pust otročiče... ti fardamana... an vi ta mšli hodita tle.« Otroc, ki blizu adnega kantona so se tiščal, kar hitro so parletjel b Mihu an za njim šli u oštarijo.

»Terezija... je zauknu Miha, »parnesi se glažu an še adan fjašk vinca«. Terezija je parnesla kar Miha ji je ukazu an kadar je djela na mizu mu jala: »Ti Miha si nauman, trobiš ga ku hudič an še otroké češ pohujšata.« »Kar muč ti Terezija, kar muč«, je odgovoru Miha an začeu lit otrokám vino u glaže. Terezija je šla po nje pot an pustila Miha an otročiče, ki usi kup so ga pil. »Pa zakaj animar pijete Miha«, je jau adan majhan nadužan otročič, »an zakí ste usak dan pijan?«

»Oh ti presnet, še tuole me boš prašu potlé, ki san ti plaču za pit, pa ku češ vjediti zakí ga takuo rad pijem ti bom povjedú. Poslušajta,« je začeu Miha, »san biu majhan ku vi kar me je moj

očjá dau za hlapca h adni kméuški družin. Djelu san rad an radi so mi mjel, gaspodinja mi je dajala nimar kako palanku an me je učila, de bom šparu za kadar bom star. Gospodar me je pejú nimar tu oštarijo an me ga plaču adan glaš an takuo nimar me učiu za ga pit, zakí na telim svjetu se stoji narbuoš kadar si pijan. Meni se nje tuo dobro zdjelo an kar poslušu san gospodinjtu takuo, de nimar san šparu an puno soudu san tju čje odloužu, kar san meu 25 ljet. Ušafu san von tenčas adno ljepo deklico, pa mi rje marala an takuo san ostu sanc. Od žalosti san šu potlé po svjete an le služu san. Biu san u Njenčiji an na Ugarskim vič ku 20 ljet. Paršu san damú, ki san meu nih 50 ljet. Puno soudu san meu, pomau san moji družin an še mi jih je ostalo. Ka' san meu djelat z njemi? Pomis' u sem se na mojega ta parvega gospodarja an pit san ga začeu. Zatuo ga pijem an nimar san veseu.«

Otročiči so ga poslušal radi an tud njim vino je blo dalo že gor u glavo. Miha kar je genju govorit je začeu nazaj pjet:

»Konjički škripajo čier uozijo težkuo, vince peljajo premočno sladkuo. Sladko vince piti tuo me veseli, dobre voje biti svoje žive dni.« Za Miham so tud' otroc pjet an velik

glas je šu, von iz izbe an se zgubju po vasi. Terezija je tuo čula an na urata je paršla, gledala je Miha an otročiče, ki takuo veseli so bli. Posmejala se je an nazaj u bišo šla. Sama med sabo je višno jala »ti fardaman Miha use ti zmotiš.« Ure so pasuale, Miha an otroc so ga le pil an pjet so an takuo, de sonce je blo šlo žej za brjeh. »Zda« — je začeu govorit Miha — »vi muorta iti damu, drugač vas boju tukle mame, pa prjet ku bosta šli ga bomo popil še adan fjašk. Terezija« — je zauknu Miha, — »parnesi še adan fjaška. Terezija ga je hitro parnesla an šla. Popil so ga hitro an otročiči so šli na njih duom.

Judje so začel hodit od djela an u oštariji so se ustavljal za ga popit adan četart, zak' je bla sabota. Miha jih je h sebi parkleu an kup so ga pil. Za malo cajta potlé so začel pjet par njemu tud kmetje usi kupe:

Ne grem damú, ne grem damú, zak' si sama kriva, mjela si puoba luštnega, zakí si ga zapustila.

Mihu so tjela svzé tejš kar tuole pjeten so pjet, spomnu se je tenčas na njejo ljepo Anicu, ki puno ljet nazaj ga ni tjela. Med kmetam je biu tud' Tona, ki je oženú Anicu. Tona an Miha sta se gledala u čel kar so pjet an maio se smejala. Njih smjeh je kazu, de se nje-

sta tjela sabo an de Miha jo je biu Tona šenku. Pil so ga zlo tisto nuoč, Terezija ga je ncsila na miza brez se ustavit an punoč je tuklo kar so usi pijani šli od oštarije. Na duore pred oštarijo so se ustaveli, se zbral u kruoz an spet začel pjet.

»Luna sije, sije kladvo bije, bije...«

Zarjes je zlo lepo luna sijala u luttu, ampa še ljeuš so kmetje an Miha pjet. Glas je utjeku po usi vas an u majhanih kamrah tud judje ki so žej spal so se zbudil an radi poslušal ljepe pjesme. Končal so s pjesmo:

Use je veselu kar živi, use je veselu kar živi...

An potlé so se pustil an šli usak na suoj duom. Puno cajta je pasalu od tistega dne, ki takuo lepou so pjet Miha an kmetje. Puno cajta je pasalu od tistega dne an Miha an tisti kmetje so skor usi umaril. U britofe tuk Miha počiva, na grobu je za an majhana skala na tikjeri so vepikane tele besjede:

Tel je biu vinski brat, plu ga je rat.

Tisto skalico so na njega grob ložli tisti otročiči, ki čonás so žej veliki, ki tist dan so ga pil z Miham u oštariji par Tereziji. Usak, ki pasa blizu groba Mihevega se rat žegna an za njim zmol an se nanj se pomisli.

ZA NAŠE DELO

Škropenje sadijska drevja

Če bo lepuo ureme začnite prout koncu februarja škropit sadijsko drevje. U naših vaseh se tisto djelo dostkrat priložno djela, zak' sadjarji na vjedó kuo je važno škropit drevje. De sa re bo vič tuo gajalo, dobró preterite an preštudirajte tuo kar vam bomo zapisal.

Kar je hud vjetar na smijete škropit, zak' škropivo na pride do tistih visokih vej. Škropit se muora na to vižo, de na bo ostú nobedan centimetar drevesnega lubja, nepoškropjen. Za škropit use suorte sadijskega drevja je narbujš žvaplono-japnena voda, ki jo lahko sami napravite. Za napraviti 100 litru žvaplono-japnene uode, nucamo 10 kilu živega japna al' pa 30 kilu uasnjenega, an 15 kilu žvepla. Te uode je za dost za poškropiti okuol' 30 srednje velikih dreves. Če u tistim cajtu kar škropite je močno marzlo, spravite čez noč škropilnice an uodó u kijet al' hljeu, de na zmazrne. Pumpe za škropit so zlo drage an zatuo jih muoramc varvat an usak krat, ku končamo z djelam, jih muoramo oedit an če je potreba tud' namazat.

Mlado drevje na smijemo škropit s takim močnim škropivom, zak' bi lahko mu škodo narđil. Tist, ki imajo infetano drevje z tisto boljezen, ki ji pravijo ameriški kapar (kapar San José), lahko škropijo drevje s (par stuo durlo (tuo je uodá zmješana iz vretemskim uoljam an kreozolam).

Djelo u njivi

Ne smijete pozabit, de prej, ki morete znesete tale mjesac vos hnoj u njive. Če je ljepa ura ga lahko tud' raztrosite. Dobró bi bluo tud', de zbuožšate hljeuski hnoj an tuo tekuo, de mu parmješate umetnih hnojil, tiste, ki jih fabrike djelajo. Umetna hnojila jih kupte u agrarji an glejta, de kupta tiste, ki narbuji jih je potrebna vaša zemja. Tale mjesac an parve dni drugega je ta prvi cajt za tud' prekopat stare traunike an tam, ki sta usadil djeteljo.

Djelo na vartu

Konc tega mjesca al' u začetku marca u tistih krajih, ki se je zemja žej malo osušila lahko začnete sjati petaršil an koranj. A prej ku začet tole djelo vam svetujemo, de dobro dižinfetate sjeme. Tuo se narbujš nardi takuole: uzamte adnó kutliko, ki ima šarokó šijo an

noter dajte sjeme an malo dižinfetanta »ceretana«. Potlé tisto butliko obračate takto, de se sjeme dobró opráši z dižinfetantom an šelé potlé ga usejete.

ku zemja ne bo vič zmazrnjena an blatna.

Važno za sajenje krompirja

Lepuo glejte, de vas krompjer za sjeme, ki ga daržita u kljeu, vam ne zmazrne. Dostkrat se godi, de zmazrne še na pomlad zak' kmetje so mislil de ne bo vič mraza an so ponoč pustil odparto cknó. Duo ni še zbrau sjemenskega krompirja naj tisto djelo sadá nardi, takuo, de zbere ta najdebelejši, ki imá narveč oces. Razreže se ga po douš na vič kosu an usak košček lepuo glejte, de bo imú od dva do tri oces. Krompir ga lahko zrežete že sadá, de se buodo rezana strani posušile še pred cajtom saditvje. Če usadite frišno zrezan krompir rad gnije u zemji, posebno če je tista mokra an marzla. Dobró bi bluo, de se zamenja sjemensko suorto krompirja, zak' pardjelek bo buojši. Ni trjeba, de gresta deleč po tisto sjeme, je dost, de ga zamenjata s krompirjam druge vasi, kjer raste na drugi varsti zemje.

Djelo u vinjki

Sadá je puno djela u vinjki zak' jih bo trjeba usé obrjezat. Parporočamo vam de tisto djelo ga napravite najparvo oku ta starih vinjki, te mlade imate cajt šelé na konac marca mjesca, potlé ku buodo mjele tisto vodico. Zemja za nove nasade vinjki muora bit u telim cajtu tud' žej parpravljena, de buoste lahko začel preca sadit mlade vinjike u cajtu,

GOSPODARSTVO

Razni kmetijski tečajji

Izvedeli smo, de se boju ljetos po vič krajah Italije daržal tečajji za poučit kmete. U zenarju mjescu so bli tud' u dostih krajah Furlanije tečajji, par tikerim so učil kuo se pravilno movže krave an še dost drugih reči o žvinoreji. U tiste tečajje se je upisalo dost kmetu, posebno te mladih, de so tako se tam naučil novih metod za buojš gospodarstvo.

Tale mjesac bo u Bologni na Istituto Nazionale di apicoltura dan tečaj za čebelarje, an tam boju dal po končanem tečaju diplomu tistim, ki se boju izkazal, de poznajo dobro čebelarstvo an tisto tehniko.

U Padovi na Istituto Professionale Agrario Statale se bo tale mjesac začela šola za vartnarje an sadjarje an bo trajala od 15. februarja da 15. otuberja. Za u tisto šolo stopit je trjeba mjet čertifikat pete osnove škole an bit star najmanj 14 ljet. Plačuje se 9 taužent lir na mjesac za spanje an hravo.

Usi tisti tečajji so zarjes dna ljepa rječ za parpraviti mlade može za dobre gospodarje. Vjervamo, de se bo rjes dost judi upisalo u tiste škole, zak' so koristne, a za naše ubge kmete tiste vrata so zaparta zak' živimo u hribah an nje-

majo denarja za tam poslat mladince se učit. Take škole bi se muorlo u naše vasi odpret, zak' do donás nje še daržava poskərbjela za poučit kuo se muora djelati za gospodarstvo uzdignit našim kmetom. Vjemo, de za te škole so fondi od ERP, ki finansirajo, tista bi bla ameriškanska pomuoč Italiji an mi se zlo čudimo, de za naše judi nje blo še ankul nič dano za tist namjen od fondu tiste organizacije.

U tiste škole za vrtnarje an sadjarje bo usak šolar ušafu diplomu, s katje-rom bo človek prej ušafu djelo tud u druge čaržave. Par nas, ki ni nabednega, ki ma mešter, takó diploma bi bla zarjes koristna, posebno za tiste, an par nas jih je puno, ki majó veliko vesejé za sadjarstvo.

Našim gospodinjam povemo,

de glaš ja bo počiu, če ulijejo noter vroče, če glaš stoji na mokri cunjji al' pa, de se u glaš dne adnó žilco;

de se odžené duh po frišni farbi iz zapatih prastoru takuo, de se tam postavi kandla vedé an bližu tiste, u adnó malo sklodo, no mar amonijake. Tuo je trjeba usako uro menjat;

KUP NA DEBELO

DRUGA POLOVICA MJESCA FEBRARJA

SENUO		na kuintal	
Gorsko senuo	L.	850 do	900
Rauninsko senuo	»	970 »	1.050
Djetelja	»	1.140 »	1.250
Slama	»	500 »	540

ZVINA		na Kg.	
Uoli 1. varste	L.	304 do	326
Uoli 2. varste	»	280 »	297
Krave 1. varste	»	276 »	298
Krave 2. varste	»	226 »	238
Krave 3. varste	»	168 »	204
Junci 1. varste	»	306 »	330
Junci 2. varste	»	276 »	300
Janice 1. varste	»	310 »	325
Janice 2. varste	»	288 »	310
Teleta 1. varste	»	500 »	523
Teleta 2. varste	»	465 »	495
Krave za rejo od 140 do 200 taužent lir usako.			

SEMENA ZA SENOŽETI AN TRAUNIKE		na Kg.	
Furlanska djetelja	L.	245 do	250
Beneška djetelja	»	235 »	240
Čerfoj »spadone«	»	210 »	220
Čerfoj »violetto«	»	245 »	260
Čerfoj »ladino«	»	1.450 »	1.500
Trava »altissima«	»	250 »	270

GRADBENI LES		(kup na kubični meter)	
Smrekovi hlodi	L.	15.600 do	17.000
Mačesovi hlodi	»	12.300 »	18.500
Rošnjevi hlodi	»	16.000 »	17.000
Kostanjevi hlodi	»	16.000 »	18.000
Čarješnjevi hlodi	»	15.000 »	16.000
Bukovi hlodi	»	14.000 »	15.500
Jasenovi hlodi	»	16.000 »	17.000
Orjevovi hlodi	»	21.000 »	24.000
Hrastovi hlodi	»	16.000 »	20.000
Tapolovi hlodi	»	7.000 »	8.000
Smrekove daske	»	30.000 »	31.000
Mačesove daske	»	50.000 »	51.000

PRASETA ZA REJO		na Kg.	
Od 10 do 20 kg. usako	L.	7.000 do	9.000
Od 20 do 50 kg. usako	»	14.000 »	18.000

OUCE AN KOZE		na Kg.	
Jarčki	L.	330 do	370
Kozé	»	90 »	130
Kastroni	»	160 »	190
Ouce	»	170 »	190

PERUTNINA — ZAJCI — JAJCA		na Kg.	
Piščanci	L.	590 do	690
Kakoške	»	600 »	650
Dindje	»	525 »	580
Guse	»	450 »	500
Race	»	525 »	580
Zajci	»	250 »	280
Golobi za usak par	»	375 »	425
Jajca za usako	»	25 »	26

SER. MASLO AN MLJEKO		na Kg.	
Ser do dua mjesca star Kg.	L.	500 do	525
Ser čez dua mjesca star Kg.	»	700 »	750
Mlekariško maslo	»	980 »	1.020
Maslo naret u hiš	»	850 »	900
Mljeke na literv	»	46 »	48

SADJE AN ZELENJAVA		na Kg.	
Cesen	L.	90 »	120
Korenj	»	70 »	80
Zeje	»	10 »	23
Kápus	»	20 »	25
Solata	»	55 »	60
Krompir	»	24 »	30
Ardeč zimski radič	»	73 »	107
Sedan	»	35 »	50
Špinaža	»	80 »	110
Kostanj	»	15 »	20
Jaboka navadne	»	45 »	55
Hruške navadne	»	45 »	55

FIZOU AN GRAH		na Kg.	
Ardeči fižou	L.	165 do	175

Odgovorni urednik: Tedoldi Vojmir
Založnik: »Matajur« (d. z. o. z.)
Dovoljenje videmskega sodišča štev. 47 z dnem 26.7.1950
Tiska: Tiskarna L. Lucchesi - Gorica

Rezijanska ljudska pravca: Boter Gasparlič

Neki revni družini se rodi deset otrok, vsi so v skrbeh koga naj vprašajo za bo-

tra. Oče gre v gozd in tam sreča tujega gospoda, kateremu razodene svojo skrb.

Gospod se mu ponudi za botra, a oče mora tekem enega leta odkriti njegovo

ime, drugače bo izgubil sina. Oče sprejme pogodbo in drugi dan krstijo otroka

za Feliksa. Neznani boterv bogato obdari družino in mu narcí, da se vidita čez

eno leto. Preteklo je rok in oče gre na dogovorjeno mesto, a še ne ve za botrovo

ime. Med drevjem opazi človeka, ki kliče botra za Gasparliča. Oče se prestrá, ker

ve, da je Gasparlič ime hudiča, a vseeno se pogumno postavi predenj. Premišljuje

in si izmišlja imena in šele v tretje pove, da je botru ime Gasparlič. Ko hudič sil-

ši svoje ime zatuli in zbeži na Kanin od koder se ni več povrnil.